

NOVEMU LETU NA POT

Prav gotovo ne pomni- mo leta v katerem bi se dogodilo toliko in tako globokih sprememb, tako pri nas kot tudi vzhodno od nas. Prav te spremembe so neke vrste popotnica za leto v katerega vstopamo. Čeprav nas čakajo izredno težke in zahtevne naloge, bo verjetno občutek prostosti, samostojnosti, demokracije tisti, ki bo vzpodbudil potenciale znanja, inovativnosti in sposobnosti s katerimi bomo gradili temelje nove, spremenjene domovine.

Občutek imam, da je vsled tako hitrih in velikih dogodkov letošnje leto še posebej hitro minilo. To 1990 leto bo z več razlogi zapisano s posebnim spoštovanjem v zgodovini. Tudi za Peko je bilo pomembno, mislim da ga, ob upoštevanju splošnih gospodarskih razmer, lahko zaključujemo z določeno mero zadovoljstva. Po več kot dveh letih posebnega prizadevanja in

tudi odrekanja smo uspeli tok dogodkov usmeriti v pravo smer. Ugoden potek proizvodnje v posodobljenih prostorih, zagotavljanje te z realnimi nižjimi zalogami materialov, nedovršenih in gotovih izdelkov, višje cene v izvozu in zagotovitev takih naročil za polno zasedenost, so razlogi za zadovoljstvo. Imamo tudi črne točke, to so zaloge trgovskega blaga. Preveč smo nabavili glede na razmere, ki so nastale, ko je tekla maloprodaja, saj z dosegom te, upoštevajoč situacijo na tržišču, tudi ne moremo biti nezadovoljni. Vse to smo ustvarjali s premalo lastnega kapitala, ta se je realno vendar skromno povečal, nujno moramo v kratkem času najti pot za reševanje tudi tega problema, ki je v tesni povezavi z uspešnostjo poslovanja.

Čeprav je start v NOVO 1991 LETO dokaj negotov, saj nam predvsem ni

poznan odziv bližnjih sosedov na našo slovensko odločitev o samostojni in neodvisni državi. Napak bi bilo, če rečem, da ocenjujem ugodnejše pogoje za poslovanje v prihodnjem letu. Ti bodo težji, zahtevali bodo kar precej več tudi od nas, tako dela kot odrekanja. Vendar je razlika v odnosu na preteklost. Otrokom generacije kateri pripadam so na vidiku boljši časi, boljše življenje, zato bomo tudi ta napor, čeprav ne bo ne lahek in ne kratkotrajen, zmogli. Določen garant zato je kolektiv Peko, ki čuti pripadnost tej sredini, ki razume problem in zaupa načrtani poti in z odnosom do dela zagotavlja korake razvoja na tej poti.

Nič posebej novega ni v naših načrtih za leto 1991. Najprej bo potrebno odpraviti črne točke preteklega leta — zagotoviti, da se te NE PONOVIJO in vzporedno z zniževanjem stroškov na vseh področ-

jih ter ob nadaljevanju dviga kakovosti v najširšem pomenu besede tudi povečati prihodke. Pridobiti nekaj dodatnega trajnega kapitala, računamo tudi na prihranke zaposlenih in vzporedno preoblikovati Peko v DELNIŠKO DRUŽBO in del Peka vsled velikosti, lokacijske oddaljenosti, različnih pogojev poslovanja in v duhu že dosedanje opredelitve, organizirati v DRUŽBO Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO »Tovarno obutve Budućnost«. Vse to naj bi predvsem na daljši rok zagotavljalo pogoje za nadaljni dvig učinkovitosti poslovanja.

V letu 1991 bo potrebno tudi dovolj strpnosti. Nešteto stvari se bo menjalo, spreminjalo, vmesno obdobje, ko bo potrebno iskati začasne in/ali prehodne rešitve. Izredna pozornost bo potrebna spremljanju graditve vseh institucij sistema in se tudi sproti prilagajati nastalim razmeram. Tudi to bo zahtevalo dodatni napor, čas pri tem nikakor ne bo smel biti omejujoč faktor.

*Ob vstopu v leto 1991 želimo vsem članom kolektiva, upokojujencem, vojakom, štipendistom, poslovnim sodelavcem in prijateljem:
NAJ BO LETO, KI PRIHAJA, LETO USPEHOV, ZDRAVJA,
ZADOVOLJSTVA, MIRU IN SREČE.*

Uredniški odbor in predsednik delavskega sveta

NOVEMU LETU NA POT

Naj za zaključek povem, da sem tudi sam z vsem srcem za samostojno in neodvisno SLOVENIJO, da pa imam hkrati veliko željo, da ta odločitev ne menja, ne spreminja odnosov znotraj, v vseh republikah prisotnega, Peka. Kolektiv Peko je številčen, družni nas mnogo skupnega, smo pa seveda tudi različni in prav ob spoštovanju te različnosti lahko zagotovimo nadaljno medsebojno povezanost tega kolektiva. Peko je prisoten v vseh republikah, naše ime potrošniki poznajo, trudimo se in se še bomo, da bi tem potrošnikom

ustregli. Želimo in imamo resnično velik interes, da ostanemo prisotni kljub spremenjenim razmeram v vseh republikah in pokrajinah.

Iskreno željo vsem zaposlenim, sodelavkam in sodelavcem je SREČA, ZDRAVJE, DOBRE VOLJE IN ISKRENE PRAVLJENOSTI NA SPOŠTOVANJE DRUG DRUGEGA SKUPNEGA IN RAZLIČNEGA V NOVEM 1991 LETU, ki je resnično NOVO.

Vešele praznike torej in SREČNO NOVO LETO tudi vsem vašim dragim in najbližjim.

Franc Grašič

INFORMATIVNI DAN

VI VPRAŠUJETE — MI ODGOVARJAMO

Seveda je bilo največ vprašanj o delnicah, oziroma o znesku, ki ni bil izplačan.

Podrobnejša pojasnila smo objavili v Čevljarjevih obvestilih na izplačilni dan. Pa vseeno povzemimo: Na izplačilnih kuvertah je napisan znesek, ki je izplačan v obveznicah. Evidenca o zneskih posameznika se vodi v računovodstvu, izdali bodo tudi potrdila. Delnice ali obveznice kakorkoli jim sedaj že rečemo, znesek naj bi se ne izplačal posamezniku, ampak naj bi ostal kot trajen kapital Peka.

Znesek se obrestuje (6%), ko pa bo zakonsko opredeljeno in se bo Peko »privatiziral« bomo na osnovi teh zneskov solastniki Peka. Še to, znesek predstavlja 8% neto osebnega dohodka, vendar le v primerih, da znesek izplačila ni nižji od 3.500 dinarjev.

Kako bo z izplačilom jubilejnih nagrad?

Jubilantom, ki so v letu 1990 izpolnili 10, 20 ali 30 let delovne dobe, bodo jubilejne nagrade izplačane konec januarja, da bi lahko že v februarju začeli izplačevati jubilejne nagrade tekoče.

Kako bo s proizvodnjo po novem letu, se bo proizvodnja v dislociranih obratih zmanjšala?

Gospodarske težave so. Skušamo najti delo tudi v teh razmerah in prostor na prodajnem trgu. Močno se bomo

morali potruditi, da bomo dobili naročila in izdelke, »prodali«. Iskali bomo možnost prodaje in proizvodnje tudi drugih izdelkov. Borba za preživetje bo težka. Prepričani pa smo, da ovire ne bodo dolgoročne. Lahko bo tudi tako, da v nekaterih oddelkih ne bo dela. Toda skušali bomo zagotoviti vsaj minimalno socialno varnost. Omenjamo, da se to lahko zgodi. Zaenkrat pa se proizvodnja odvija po planu oziroma sprejetem delovnem koledarju. Tudi za dislocirane obrate zaenkrat delo je, seveda, pa iščemo tudi posle pri dodelavi oz. prodaji zgornjih delov.

Tehnoloških viškov pri nas še ni. Tudi bojazen, da bomo odpustili enega od zakoncev, če sta oba v tovarni, ne drži. Osnovni kriterij (kjer jih je preveč) bo, koliko in kdo je sposobnejši ali pripravljen več in boljše narediti.

Bo možen odkup stanovanj oziroma kako kupiti stanovanje s tako nizkimi OD?

V fazi priprave je zakon, ki bo omogočal, da bodo lastniki družbenih stanovanj (podjetja ali stanovanjske skupnosti) stanovanja prodajali. Prednost nakupa bodo imeli tisti, ki v stanovanju stanujejo. Okvirni pogoji nakupa: 30% popust, 20% udeležba kupca (morda tudi 10%) ostalo pa kredit, z odplačilno dobo 10 let. Peko bo to možnost, ko bo dana, izkoristil in stanovanja odprodal.

Kdaj bodo ustvarjeni pogoji za začetek dela po tako imenovanem »evropskem času«?

Ko se bodo potrebam prilagodili: šole, vrtci, prevozi, bomo startali. Ni nemogoče, da bi bilo to za nekatere že v prihodnjem letu.

Ali je v Peku možen dokup let za upokožitev?

Zaenkrat ni možnosti, ker ni denarja.

Kako je z izplačilom odpravnine (pravilnik o osebnih dohodkih)?

ODPRAVNINA OB PRENEHANJU DELA DELAVCU ZARADI TEHNOLOŠKIH, ORGANIZACIJSKIH IN EKONOMSKIH RAZLOGOV

V skladu z zakonom o delovnih razmerjih ter s splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo smo v pravilniku o osebnih dohodkih predvideli možnost izplačila odpravnine delavcu, ki predstavlja »tehnološki višek« in si s temi sredstvi trajno reši svojo nadaljnjo zaposlitev.

To je le ena od možnih rešitev presežnih delavcev, ki je dokaj neugodna za podjetje in se je zaradi pomanjkanja sredstev verjetno ne bomo posluževali.

V pravilniku je določena le višina odpravnine, če bi prišlo do takega primera. Program razreševanja presežnih delavcev, za katerega sprejem je pristojen delavski svet, bo moral vsebovati zagotovitev ene od zakonskih pravic vsakega posameznika. Ena od možnosti, ki jo določa zakon, je tudi izplačilo odpravnine, če ne bi bilo nobene ugodnejše rešitve.

NAŠE POSLOVALNICE

Cerknica

Poslovalnica Cerknica je bila odprta 1. februarja 1948. Sodi v tretjo kategorijo. V zadnjem času prodaja upada. Poglavitni vzrok za to je pomanjkanje denarja, ker je največja delovna organizacija v kraju Brest v krizi, povečuje pa se konkurenca. Trgovina Borovo je le nekaj korakov čez ulico, ponudbo pa razširja tudi privatni sektor

Irena Mele in Janez Turšič

Nova Gorica

Veliko mimoidočih pa malo kupcev bi rekli, če bi bili v poslovalnici Nova Gorica. Vse večje delovne organizacije z zamudo izplačujejo nizke osebne dohodke. Kot prehrambeni artikli se tudi obutev dobi čez mejo po nižji ceni, na kvaliteto se pa takrat kadar je kriza ne gleda. Italijani pripravijo mnogo razprodaj in sejmov.

Prodajalec v kraju z močno konkurenco porabi za vsak prodan par veliko več besed, ker mora znati svetovati.

Dekleta iz poslovalnice Nova Gorica

Postojna

V Postojni ima poslovalnica Peko izredno močno konkurenco, tudi bivši poslovodja je pred nedavnim odprl svoj otrogovino s čevlji. Vpliv ima tudi bližina meje z Italijo, turisti pa ne prihajajo po nakupih.

Poslovodkinja Romana in prodajalka Alenka v poslovalnici Postojna.

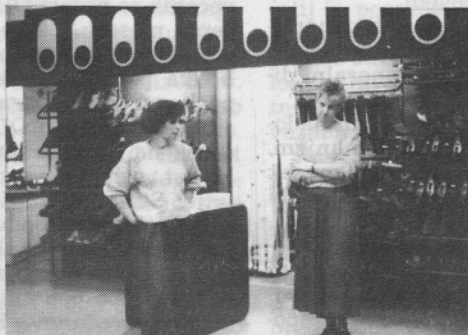

Trgovina v Novi Gorici je brez napisa

Ajdovščina

Tudi v Ajdovščini smo odprli poslovalnico v letu 1947. Prodajalke so oblečene v lične komplete, nabavljene seveda v sosednji Italiji. Ni kaj reči, so pač ženske, rade lepo napravljene, imajo pa rade tudi lepo prodajalno, zato so tudi same prebelile umazane stene.

Poslovalnica Ajdovščina — Milena in Petra

MPAO ČATEŽ: S kolesi v okolico

DELAVSKI SVET

10. zasedanje, 3. decembra 1990

Informacijo o tekočih gospodarskih gibanjih je podal predsednik PO. Zaostrovanje razmer se stopnjuje, kar negativno deluje na gospodarjenje. Še vedno ni bistvenih sprememb na področju pogojev izvoza, obremenitev in cene kreditov. Politika tečaja dinarja motivira uvoz, to občutimo pri domači prodaji. Tudi svet z nezaupanjem gleda na dogajanja v Jugoslaviji, to pa »plačuje« v več oblikah. Naša notranja usmeritev je še vedno znižanje stroškov. Premiki sicer so, toda prepočasni. V zadnjem času smo bili že nekajkrat »blokirani«, kar kaže na osrednji problem, to je zagotavljanje likvidnosti. Vse sile, znanje in sposobnosti, moramo usmeriti v odpravo problemov: previsoke zaloge trgovskega blaga in zaostajanje domače prodaje. Proizvodnja v novembru je za 7 % višja kot pred letom, skupaj enajstmesečna pa za 1 % višja od lanske. Ugoden je podatek o produktivnosti, v oktobru je bila za 4 % večja kot oktobra lani. V Budućnosti se izboljšuje kakovost (v novembru 0,57 % defekta). V oktobru je zaznan padec vhodnih cen in to v povprečju za 5,2 %. Struktura devetmesečne prodaje je 46: 12: 42 (zahod: vzhod: domači trg). Parski izvoz je za 2 % manjši kot pred letom, 3 % več pa je bilo namenjeno domači prodaji. V oktobru so se znižale zaloge materiala, nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov, neugodno pa je še vedno stanje ter gibanje zalog trgovskega blaga. Dogažanje na področju zalog zadržuje našo kratkoročno zadolženost na previsokem nivoju. Za november je prvič obračun plač, ki upošteva spremembe gibljivega dela in povečanja osnov. Predvideva se, da je mesec oktober v finančnem obračunu ugodnejši kot je desetmesečno povprečje. Porast stroškov kapitala (obresti za kredite) in plač so občutno večji kot porast prihodkov. Sedanje stroške dela in kapitala nam trg ne priznava. Posebni predpisi sprejeti v Skupščini Srbije pomenijo tudi za nas dodatne stroške. V naši maloprodaji pomeni delež, ki odpade na Srbijo, 27,8 % v 41 prodajalnah (27,9 vseh), to je razmeroma močna prisotnost na trgu republike Srbi-

je. Odločbe za dodatna plačila taks predstavljajo 4 % od vrednosti prodaje. Odločitev o samostojni in neodvisni Sloveniji na plebiscitu bo vplivala tudi na pogoje gospodarjenja v jugoslovanskem prostoru, to pa pomeni tudi za Peko pomembne spremembe. Nehvaležno in nemogoče je oceniti spremembe, znana pa je naša poslovna politika:

— Peko ostaja v jugoslovanskem prostoru s svojimi enotami vse dokler bo taka oblika poslovanja rentabilna, gledano na daljši rok

— razmišljati je potrebno o najprimernejši organizacijsko-pravni obliki prodajal v izven slovenskem prostoru

— spremembe na stroških poslovanja naj bi praviloma povečevale prodajne cene tam, kjer te spremembe nastajajo

— obrat Budućnost naj bi se praviloma preoblikoval v samostojno podjetje, to je

DRUŽBO Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO, katerega lastnik bo Peko; poskušamo pa pridobiti še banko, zavarovalnico ali še koga drugega, ki bi dodatno vložil kapital in bil solastnik.

Leto se zaključuje. V priravah je PLAN za leto 1991, katerega osnovno vodilo bo ZNIŽANJE IN ZNIŽEVANJE vseh vrst stroškov. Vsak lahko k temu prispeva svoje. V razpravi, ki je sledila poročilu o tekočih gospodarskih gibanjih, je bila izražena zaskrbljenost zaradi ukrepov srbske Skupščine, plebiscita, viška delavcev in likvidnosti.

Delavski svet je sprejel sklep o razpisu referendumu za sprejem STATUTA in dokončni predlog statuta. Spremembe so predvsem v tem, ker ni več kolektivnega vodenja podjetja. To vlogo prevzame generalni direktor, ki zastopa in predstavlja podjetje ter sklepa pogodbe v imenu podjetja v pravem

prometu brez omejitev. V odsotnosti nadomeščajo generalnega direktorja delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

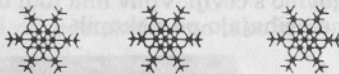
1. pomočnik generalnega direktorja za razvojno, tehnološko in proizvodno področje

2. pomočnik generalnega direktorja za tržišstvo

3. pomočnik generalnega direktorja za planiranje, ekonomiko, organizacijo in finance

4. pomočnik generalnega direktorja za kadrovske, pravne in splošne zadeve.

Generalni direktor je lahko razrešen v primerih, kot to določa zakon. Razrešitev pred potekom mandata lahko predlaga delavski svet. Referendum je razpisan za 21. 12. 1990. Za izvedbo referendumu je imenovana komisija za sestavo spisov delavcev in komisija za izvedbo referendumu.

Konkurenčna prepoved

Z novo zakonodajo na področju delovnih razmerij se je pojavil nov izraz **konkurenčna prepoved** oz. **konkurenčna klavzula**. Kaj pomeni? Pomeni prepoved konkuriranja podjetju.

Temelj za konkurenčno prepoved vsebuje zakon o podjetjih, podrobneje jo razčlenjuje zakon o delovnih razmerjih Republike Slovenije, našim razmeram pa smo jo prilagodili s pravilnikom o delovnih razmerjih.

Člen 14 pravilnika:

(1) Za zavarovanje pravic in interesov, zaradi zavarovanja tehničnih, proizvodnih in poslovnih znanj ter poslovnih zvez, se v pogodbi o zaposlitvi določi obveznost delavca, da v času delovnega razmerja in najdlje do dve leti po prenehanju dela, ne sme:

— ustanoviti podjetja ali opravljati samostojne dejavnosti, katere opravljanje bi lahko povzročilo škodo podjetju, bodisi da je to v dejavnosti podjetja ali na delovnem področju ki ga delavec opravlja v podjetju;

— skleniti delovnega razmerja, pogodbe o delu ali pogodbe o avtorskem delu v drugi organizaciji oz. pri drugem delodajalcu, ki se ukvarja z enako ali podobno dejavnostjo kot podjetje oz. na delovnem področju, ki ga delavec opravlja v podjetju.

(2) Prepoved ustanovitve podjetja velja tudi za zakonca delavca, ki je podpisnik konkurenčne prepovedi.

(3) Konkurenčno klavzulo so obvezni podpisati generalni direktor ter delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter drugi delavci za katere tako določi generalni direktor s pogodbo o zaposlitvi.

Če delavec krši konkurenčno prepoved, je dolžan nadomestiti škodo, ki jo je podjetju povzročil s svojim ravnanjem. Če škode ni mogoče ugotoviti, mora plačati pavšalni znesek v višini do 24 svojih OD zadnjega meseca dela oz. OD, ki bi ga prejel, če bi še delal.

Prepoved opravljanja kakršne koli pridobitne dejavnosti v času delovnega razmerja brez soglasja podjetja pomeni hujšo kršitev za vse zaposlene. Za to prepoved se neposredno uporablja pravilnik in se ne bo vnašala v pogodbe o zaposlitvi. Za kršitev je mogoče izreči ukrep prenehanje delovnega razmerja.

Brez posebne razprave je bila obravnavana vsebina pogodbe o zaposlitvi predsednika PO, po novem generalnega direktorja. Za podpis pogodbe v imenu Peka je pooblaščen predsednik delavskega sveta. S pogodbo o zaposlitvi so urejene medsebojne pravice in obveznosti v zvezi z izvajanjem nalog predsednika poslovodnega odbora. Dolžnosti, naloge in pristojnosti ter odgovornosti opredeljujejo zakoni, statut podjetja, splošni akti ter posamična pooblastila delavskega sveta. Osebnih dohodkov predsednika PO je določen glede na postavljene cilje, težavnost realizacije teh ciljev, velikost podjetja in po tej pogodbi znaša šest povprečnih osebnih dohodkov (v podjetju) v preteklem mesecu povečanih za porast OD v tekočem mesecu. Poleg tako opredeljenega osebnega dohodka pripada predsedniku poslovodnega odbora po merilih pravilnika o OD še dodatek na delovno dobo enako kot vsem delavcem v podjetju. Stimulativni del osebnega dohodka je odvisen od ustvarjene stopnje akumulacije. Višina stimulacije se ugotavlja po podatkih periodičnih obračunov. Pogodba opredeljuje tudi konkurenčno prepoved (konkurenčna

klavzula). Določila pogodbe se začenjajo uporabljati od 1. 1. 1991.

Delavski svet je potrdil predlog PO, da se iz sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanj strokovnjakov odobri koriščenje posojila za nakup stanovanja delavki iz informacijsko organizacijskega sektorja in delavki iz poslovalnice CELJE za nadomestilo škode, ki je nastala ob poplavi.

Inventurne komisije so podale poročila o inventurnih popisih v skladišču kemikalij in skladišču rezervnih delov TEP OVE.

Po pregledu in spremljanju rentabilnosti poslovanja so v TEP MREŽA predlagali ukinitve poslovalnice BEOGRAD IV. Poslovalnica dosega slabe rezultate, posebno po dograditvi prometne deteljice, ki zakriva poslovalnico. V prostor se bo preselilo predstavništvo, ki ga imamo v Beogradu skupaj s Planiko iz Kranja.

Kot dodatna točka so bile potrjene komisije za letne

inventurne popise v TEP Budućnost in strokovnih službah.

Vprašanja in odgovori:

— Med delavci krožita dve pomembni novici, ki seveda razburjata. Ali se ukinja povračilo potnih stroškov za prihod na delo in z dela ter ali bo obrat družbene prehrane (menza) prešel v privatne roke. Za obe vprašanji velja en odgovor NE.

Jubilejne nagrade naj bi se v bodoče izplačevale skupaj z izplačilom OD naslednji mesec po izpolnitvi pogoja. Za jubilate do 31. 12. 1990 bodo izplačane po zaključnem računu za leto 1990, od 1. 1. 1991 pa se bodo nagrade izplačevale tekoče, to je naslednji mesec po datumu, ko delavec dopolni 10, 20 ali 30 let delovne dobe.

Delovni koledar za leto 1991 je PO sprejel v taki obliki, kot je bil predlog. Niso pa znane morebitne spremembe — (morda praznikov) zato bodo mogoče tudi spremembe (manjše seveda).

izvodnih podjetij. Tedaj je podjetje rešilo Mrežo s tem, da je registriralo industrijsko prodajno mrežo kot samostojno trgovinsko organizacijo, ki pa je bila že naslednje leto priključena nazaj k matičnemu podjetju z vsemi poslovalnicami, zalogami in osnovnimi sredstvi.

Do leta 1959 se število prodajal ni povečalo. Odprtih je bilo sicer nekaj novih, istočasno pa tudi likvidiranih nekaj slabo lociranih in nerentabilnih. Od leta 1960

je podjetje pričelo ponovno vlagati velika sredstva v povečanje prodajnih kapacitet. Konec leta 1977 je bilo 120 sodobnih lepo urejenih specializiranih trgovin, v Ptuj in Mariboru pa pravi blagovnici.

Ob koncu leta 1982 smo imeli že 142 poslovalnic, v letošnjem letu pa jih imamo 146, od tega 58 v Sloveniji, 29 v Hrvaški, 41 v Srbiji, 10 v Bosni in Hercegovini, 5 v Makedoniji in 3 v Črni Gori.

Mreža v letu 1991? Kaj se bo predvidoma dogajalo v prihodnje? O tem vodja TEP Mreža Milan Jazbec:

To v tem trenutku ne ve nihče, saj se politični vrtiljak Jugoslavije suče tako hitro, da se ne ve, v katerih prodajalnah, ki jih imamo po vsej Jugoslaviji, bomo še lahko prodajali našo in obutev ostalih dobaviteljev. Upam, da bo prevladal razum, saj se bomo le tako lahko posvetili naši osnovni nalogi: kako odrezati čim večji kos pogače jugoslovskega trga z obutvijo.

STANOVANJA IN POSOJILA

V podjetju PEKO smo si vedno prizadevali pomagati zaposlenim pri reševanju stanovanjskih vprašanj. Tudi v iztekajočem koledarskem letu lahko zavrđimo, da smo uspeli zadržati večletno povprečno število rešenih primerov.

Tudi v popolnoma spremenjenih finančnih razmerah, je bila sprejeta odločitev, da se v skladu skupne porabe za leto 1990 planira in oblikuje pomembna sredstva, v višini, ki je bila podobno preteklemu letu.

Ta sredstva, ki so se oblikovala tekoče — mesečno, smo namenili za dodeljevanje posojil. Zadržali smo vse namene pravila, ki jih imamo napisana v pravilniku.

V tem letu nismo več združevali sredstev v občinskih stanovanjskih skupnostih. Zaradi velikih sprememb na področju financiranja stanovanjske izgradnje, gibanja cen in manjše izgradnje, nismo kupili nobenega novega stanovanja. Kljub temu pa smo, zlasti v Tržiču, dodelili na uporabo 10 stanovanjskih enot in 1 stanovanje v Mreži. Ta stanovanja so se izpraznila iz različnih razlogov in z zamenjavami smo izboljšali stanovanjski standard naših prosilcev.

Stanovanjski fond v lasti podjetja PEKO obsega okoli 190 stanovanjskih enot, v vseh delih Jugoslavije. Z napovedano in že uveljavljeno spremembo zakonodaje bodo spremenjeni pogoji za odprodajo teh stanovanj in podjetje — lastnik bo zadolžen za gospodarjenje s temi stanovanji. Kot druga podjetja, bomo tudi mi iskali možnost za odprodajo teh stanovanj.

V tem letu smo odobrili in izplačali skupno 60 stanovanjskih posojil. Posojila so bila dodeljena upravičencem z vrstnega reda, ki je bil izdelan po razpisu v letu 1989 in 1990.

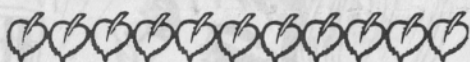
Dodelili smo 16 posojil za adaptacijo, 10 posojil za nadgraditve — dograditve, 17 posojil za individualno gradnjo, 17 posojil za nakup stanovanj. V seštevku je navedeno število delavcev, ki so prejeli posojila. Dodelili smo posojila vsem prosilcem, ki so izpolnjevali pogoje razpisa. Nastale pa so pomembne spremembe pri reševanju prosilcev, zaposlenih v manjših proizvodnih enotah, ki niso oblikovali zadostnih sredstev, glede na veliko število prosilcev.

Podatkov za TEP Budućnost ne navajamo, ker ta vprašanja rešujejo samostojno in tudi nimamo na razpolago vseh podatkov.

V prihodnjih obdobjih bo način reševanja teh vprašanj zelo spremenjen. Konkretnih odločitev še nismo sprejeli, ker bodo dolgoročne odločitve možne šele po spremembi ustave in izvedbenih zakonov. Prizadevali pa se bomo, v okviru možnosti, nadaljevati s pomočjo pri reševanju teh elementarnih potreb, ki tudi pri nas niso ustrezno rešena.

Hostnik Alojz

SREČNO 1991

RAZVOJ PRODAJNE MREŽE

V prvih letih obstoja je Peter Kozina svoje proizvode prodajal raznim trgovcem, stalnim kupcem. Zavedal se je, da je lastna trgovina najboljši stik s potrošnikom in signalizator zahtev in potreb trga, lastna trgovina pa tudi najzanesljivejši plačnik, kar se je izkazalo predvsem v dobi kriz.

Prva trgovina je bila odprta leta 1921 v Ljubljani na Bregu v Zoisovi palači. Tam je bila tudi uprava podjetja. Leta 1925 sta bili odprti podružnici v Zagrebu in Beogradu. V dobi krize so v podjetju prišli do prepričanja, da so lastne trgovine najbolj zanesljiv odjemalec in plačnik tovarniških proizvodov. Prodajalne so se širile kljub težkemu položaju tovarne. Leta 1941 je PEKO imel 51 bogato založenih in dobro lociranih trgovin. V drugi svetovni vojni se večina trgovin ni obdržala, ker so izgubili poslovanje in stik s podjetjem. Obdržalo se jih je le trinajst, ki so predstavljale bazo za obnovo prodajnega omrežja. To se je zgodilo koncem le-

ta 1947 in v letu 1948, ko se je Mreža s prevzemom privatnih in nacionaliziranih trgovin razširila na 79 poslovalnic, v letu 1949 pa na 86.

V dobi distribucijskega načina oskrbovanja trgovin je šlo vse blago skozi 15 zbirnih skladišč glavne direktcije zvezne industrije za usnje in gumo. Oblasti so smatrale, da industrija ne sme sama razpolagati s svojimi izdelki in jih mimo zbirnih skladišč pošiljati svojim trgovinam. Še več, smatralo se je, da se morajo industrijske trgovine odcepiti od proizvodnih podjetij in porazdeliti med splošno trgovsko mrežo. Podjetjem so odvzeli poslovalnice z lokali, inventarjem in kadri, ter jih razdelili med skupino vezane trgovine.

Peko je imel srečo, da si je s pomočjo AOR (administrativno operativnega rukovodstva) zagotovil obstoj lastnega industrijskega prodajnega omrežja, moral pa se je podrediti distribucijskim predpisom. V letu 1952 je bil ponoven pritisk na odcepitev industrijskih prodajal pro-

Iz šolskih novinarskih krožkov

Učenci osnovne šole iz Bistrice so naši stalni dopisniki.

KO SE ZJUTRAJ POGLEDAM V OGLEDALO

Ko se zjutraj pogledam v ogledalo, sem videti zelo zaspan. Včasih celo tako, da vidim ogledalo kar dvojno, to pa je takrat, kadar grem v posteljo zelo pozno zvečer in zjutraj zelo zgodaj vstanem. Ogledalo je veselo takrat, kadar sem tudi jaz dobre volje in sem naspan in umit. Ogledalo imajo v vsaki hiši. Včasih sem tak kakor lenivec in samo še za v smeti, ne pa za v šolo.

Miha GROS, 7. c.

MOJE DOLŽNOSTI

Jaz imam veliko dolžnosti. Imam učenje, imam treninge, šah in še marsikaj. Večkrat sem tudi po cel dan zaseden. Čeprav imam veliko dolžnosti, sem vseeno vesel, ker mi ni nikoli dolgčas.

Matej SOVA, 5. a.

PALČKI

Palčki so majhna bitja, ki ne živijo v mestu. Veliki so kot naš palec in zato imajo tudi tako ime. Vedno sem hotel, da bi jih spoznal in želja se mi je nekega dne uresničila.

Šel sem v globok gozd. Ko sem se nekaj časa sprehajal, sem zaslišal drobne glasove. Prisluhnil sem. Počasi sem se plazil do neke luknje, od koder je prihajal droben glas. Pogledal sem notri in videl drobna bitja. Bili so palčki. Najprej so se me bali, toda ko sem povedal, da jim ne bom storil žalega, so se mi počasi in previdno približali. Kmalu smo postali prijatelji. Glavnemu palčku je bilo ime Nogavičar, saj je imel vedno na sebi nogavice. Drugi palčki pa so imeli takale imena: Guhko, Kuhar, Smrdek, Ritko in še marsikatera, saj jih je bilo več kot sto. Vsak palček je imel svojo kapico in na majici je pisalo njegovo ime. Bili so veseli, da so me spoznali.

Vsak dan sem hodil v gozd k njim in se zabaval ob njihovih igrich in vicih. Palčki so prijazna bitja in še vedno jih obiskujem v njihovem kotičku.

Matej SOVA, 5. a.

NE PASI PO NEPOTREBNEM RADOVEDNOSTI

Moja želja je, teči okoli Blejskega jezera. Veliko sem premišljevala, a želja se mi še ni uresničila. Upam, da se mi bo.

Sanjala sem, da sem tekla, tekla brez prestanka. Narava me je tako pritegnila, da sem se ob vodi malo oddahnila. Nekaj časa sem sedela in strmela v prečudovite sončne žarke, ki so se bleščali v jezeru. Tudi barve so se prelivale kakor mavrica. Ne da se opisati, kako se gibljejo valovi v hladnem vetriču. Pred seboj sem zagledala moža, ki je bil podoben povodnemu možu. Imela sem strašansko moč. Nič me ni bilo strah. Bila sem prepričana, da ga lahko v trenutku zdrobim v prah. Povabil me je v svoje globine, v svoje kraljestvo. Bila sem radovedna, kaj še dogaja tako globoko. Zamižala sem in se z njim spustila v globino.

Včasih je tudi nepotrebna radovednost zanimiva, posebno če sanjaš.

Urša RIBIČ, 6. b.

O SEBI

Ime mi je Andrej, pišem se Jerman. Star sem dvanajst let. Živim v hiši s številko 33 v Ročevnici. Hodim v šesti razred Osnovne šole heroja Bračiča v Bistrici.

V prostem času napišem nalogo in se učim. Staremu atu veliko pomagam na vrtu, mami pa pri gospodinjstvu. Tudi očetu pomagam pri strešni klepariji. Zelo rad se ukvarjam s smučanjem in atletiko. Že ko sem bil majhen, sem vedno silil na smučanje in tek, vendar sem bil v smučanju boljši kot v teku. Zato sem se preusmeril k smučanju. Sem član Smučarskega kluba Tržič in član državne pionirske reprezentance. Vozim vse discipline. Od smuka do slaloma. Najbolj sta mi pri srcu smuk in veleslalom. Zaradi snežnih treningov v Avstriji imam veliko odsotnosti od pouka. Ko pridem domov, vedno povprašam sošolce za domačo nalogo.

Po mojem mnenju sem o sebi navedel dosti stvari.

Andrej JERMAN, 6. b.

URA

Zjutraj vstanem, se oblečem
in v šolo hitro stečem;
seveda rad bi bil doma,
a se to ne da.

Ura, to je čudna stvar —
začne zvoniti,
ko bi ti še spal.

Ta čudna stvar pa še kar zvoni,
čeprav se tebi sladko spi.

Aleš FRANTAR, 7. d

Pregovori in reki

Modrosti — življenske izkušnje

Boljši stari čevlji kot bosa noga.

Brez glave storjeno, gotovo skaženo.

Dvema gospodarjema ne moreš služiti.

Izkušnja je pregovore rodila, potrdila in ohranila.

Kar en rod z lahkoto pokvari, to drugi s težavo popravi.

Kdor na posodo vzame, si nakoplje skrbi.

Voda vse opere, samo sramote ne.

Za vsakogar raste šiba.

Med voli si je lahko pridobiti veljavo.

Častna obleka sramote ne pokriva.

Pregovori o času

Čas je denar.

Čas je najboljši zdravnik.

Čas je zlato.

Čas celi rane.

Čas ozdravi vse bolečine.

Čas je najboljši sodnik.

Časi se spreminjajo in mi z njimi.

ZAHVALE

Že kot upokojenec se zahvaljujem vsem poslovojem in poslovojkam prve grupe v času jesenske konference. Pomoč mi bo izredno dobrodošla v že pozni gradnji »vinskega programa«, ki mi bo krajšal čas v prihodnjih letih. Ob dobrih letinah ne bom pozabil na to dobroto. Posebna hvala pobudnikoma Darinki in Martinu, ki sta že seznanjena z mojo željo.

Prav tako se zahvaljujem za spominsko kožo s podpisi vseh poslovojev in vodje Mreže. Ostal mi bo trajen spomin na lepo preživete trenutke skupaj ob delu ali na konferencah.

Vsem želim mnogo zdravja in **SREČNO** ter **USPEŠNO** v letu 1991.

Lojze Nidorfer

Vsem, ki ste dolga leta delali z menoj, preživljali vesele in žalostne trenutke v tovarni, ob odhodu v pokoj pa se z veseljem nasmehom in zelo lepim darilom poslovili, pristrčna hvala. Darilo me bo spominjalo na vas, drage sodelavke iz oddelka 512/3.

Hvala za vse lepe želje in pristrčno slovo.

Vsem želim mnogo dobre volje in medsebojnega razumevanja ter obilo sreče.

Marija Perko

Ob odhodu iz delovne sredine, se vsem sodelavcem iz orodjarne in vzdrževalnih enot najlepše zahvaljujem za izkazano pozornost, pristrčno slovo in prelepo darilo, ki mi bo drag spomin na dolgoletno sodelovanje.

Ob izteku starega in nastopu novega 1991 vam želim zdravja, dobrega medsebojnega sodelovanja in obilo delovnih uspehov.

Boris Janc

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavkam v oddelku 512/5 iskreno zahvaljujem za prelepo darilo, ki mi bo drag spomin.

Želim vam še veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Anica Jenko

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam montažnega oddelka 522 in reklamacij (pisarna in delavnica) za darila, ki ste mi jih dali ob slovesu.

Želim vam vsem zdravja in delovnih uspehov. Vsem še enkrat hvala. Vsi mi boste ostali v najlepšem spominu.

Viktor ALJANČIČ

Ob smrti naše drage sestre in tete

MICKE PERNE
upokojenke

se iskreno zahvaljujemo delovni organizaciji in sindikatu PEKO za podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Žalujoči: vsi njeni

Ob smrti našega dragega očeta

PETRA BRIŠARJA

iskrena hvala sodelavcem prirezovalnice 512/6 in sodelavkam šivalnice 512/5 za darovano cvetje, denarno pomoč ter izrečena sožalja.

Pristrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovili od njega in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči:
sin Franci in
hčerka Jožica Simičeva
z družino

Ob smrti mojega dragega moža, očeta, starega očeta

JANKA HALUŽANA

se iskreno zahvaljujem oddelku 900, skladišču gotove obutve, šivalnici 512/3 za izrečena sožalja, denarno pomoč in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žena Ani in hči Metka
z družino

Ob smrti dragega očeta

JANEZA GOSTIŠE
iz Logatca

se zahvaljujem vsem sodelavkam oddelka 512/2 za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Štefka Pavšek z družino

*Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel...
Ognja prepoln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.
(Kosovel)*

Janko Halužan

Kot pelin v grlu grenka je bila novica, da je prezgodaj, veliko prezgodaj nehalo biti tvoje plemenito srce.

Z bolečino spoznavamo, da smo ostali brez tvoje vedrine in dobrodušnosti, brez tvojih hotenj in želja, saj si s svojo neuničljivo voljo do dela in prepričanju, da v življenju ni stvari, ki bi se ne dala storiti boljše, dal vedeti s tem da si vsakega razumel in mu pomagal.

Vsem nam si zapustil del sebe in tudi smrt ne more zbrisati teh vezi.

Hvala ti, ker si nam dovolil, da smo te poznali in te imeli radi.

Sodelavci
iz sektorja kontrole kakovosti

SINDIKAT V LETU PRENOVE

Kakor na vseh področjih naše v zadnjem letu dokaj razgibane družbe je bilo letošnje leto tudi na sindikalnem področju zelo pestro. Stara oblika sindikata naj bi dokončno odšla v zgodovino. To se je sicer zgodilo. Vendar tudi nova oblika ni zaživela tako kot bi to članstvo želelo in tudi zaslužilo. Verjetno tudi zaradi tega, ker vsaka novost zahteva določen čas, da se uveljavi. No, pa vseeno od stare zveze sindikatov, ko smo bili vsi zaposleni člani sindikata, je nova organiziranost prinesla tudi nov način včlanjenja. Vsak zaposlen je lahko podpisal pristopno izjavo in se v našem podjetju včlanil v sindikat podjetja PEKO. Vsi skupaj pa smo naprej organizirani v ZSSS. Spomnimo se polemik zakaj smo pristopili v »stare rdeče sindikate«? Zakaj nismo samostojni v podjetju? Kaj pa neodvisni sindikati, ipd.? Vsa ta vprašanja se še vedno pojavljajo v naših razpravah. Vseeno, ne glede na vso polemiko okrog sindikata je morda tudi splošna dokaj slaba situacija vplivala na določitev za vstop v sindikat ali pa v sebi čutimo neko željo po skupni povezanosti za tako minimalno zaščito, kot jo je do sedaj sindikat izbral.

V našem podjetju se je včlanilo v sindikat sledeče število zaposlenih:

	Zaposleni	Včlanjeni	%
Peko Tržič, Benedikt, Ormož	2224	1961	88,1 %
Trbovlje	372	370	99,4 %
Mreža	817	783	95,8 %
Budučnost	1785	1520	85,1 %
Skupaj	5198	4634	89,1 %

Delavci TEP-a Budućnost se včlanjujejo v zvezo samostojnih sindikatov Republike Hrvaške.

Iz števil je razvidno, da smo se v velikem številu včlanili v sindikat in verjetno vsi veliko tudi od sindikata pričakujemo. Že večkrat je bilo rečeno, da mora biti sindikat partner vodstvu ali na višjem nivoju partner vladi. Seveda, če je dobro organiziran, je lahko tudi dober partner in obratno. Menim, da vsakemu članu sindikata ni vseeno, kaj se z nami dogaja. Sploh pa sedaj ko lastnina še ni definirana, saj smo vsi s svojim delom veliko prispevali in je tudi ena od prvih dolžnosti zaščita pravic, ki smo jo bili nekoč deležni in jih sedaj počasi izgublamo. Saj tudi sami pristajamo na zmanjševanje le-teh. Po drugi strani pa zahtevamo od sindikata, da nam vse uredi tako kot smo si želeli. Velika večina je pripravljena na kritiziranje vse povprek, ko pa se je potrebno postaviti na katerem koli nivoju, nam pogum upade, naš dar govora onemi in se hitro strinjamo s tem kar nam je ponudeno.

Če na hitro preletimo skozi naše delo v tem letu, s tem mislim na obdobje po prvem kongresu ZSSS:

Kot prvo smo se spopadli z opozorilno stavko in z razvojem dogodkov po tej stavki. Ustanovili smo stavkovni odbor, ki še do danes ni razpuščen. Že takrat smo zadevo preložili na konec leta, ko bomo analizirali leto 1990 in takrat zadane naloge, ter ustrezno ocenili delo. Potem je bila na vrsti splošna kolektivna pogodba, ki je bila podpisana 27. julija 1990. S to pogodbo smo zapisali minimume tako splošnega kot tarifnega dela. Ta pogodba že velja in jo lahko tudi direktno uporabljamo v praksi. V začetku septembra je bilo veliko govora o tem ali začeti generalno stavko ali ne, ali je to želja po političnih ambicijah ali zgolj opozorilo na nevzdržno stanje, ki vlada v gospodarstvu. No, stavke potem ni bilo, polemike pa so ostale. V oktobru so se začele priprave na panožno kolektivno pogodbo, ki naj bi nas vsaj malo premaknila od izhodišč splošne pogodbe. Glede na to, da je težko priti od izhodišč dalje, pogajanja še trajajo in se bo podpis zavlekel v leto '91. Seveda gre to na račun tega kako bo naše gospodarstvo delovalo po plebiscitu oziroma v teh težkih razmerah (preobremenjenost gospodarstva). V podjetju smo v tem času uskladili naše interne pravilnike (pravilnik o delovnih razmerjih in o osebnih dohodkih). Na predlagane spremembe je naš sindikat imel pripombe, vendar izgleda, da naše pripombe niso bile realne in se v večini niso upoštevale. Sedaj se počasi začenejo pogovori o tem, kako vnaprej, delajo se načrti za leto '91, ki bo kot pravijo prelomno. Upam, da bo tudi za sindikat tako, kot je bilo že večkrat rečeno, želimo čim več sodelovanja, čim več konstruktivnih pripomb ali pa tudi kritik.

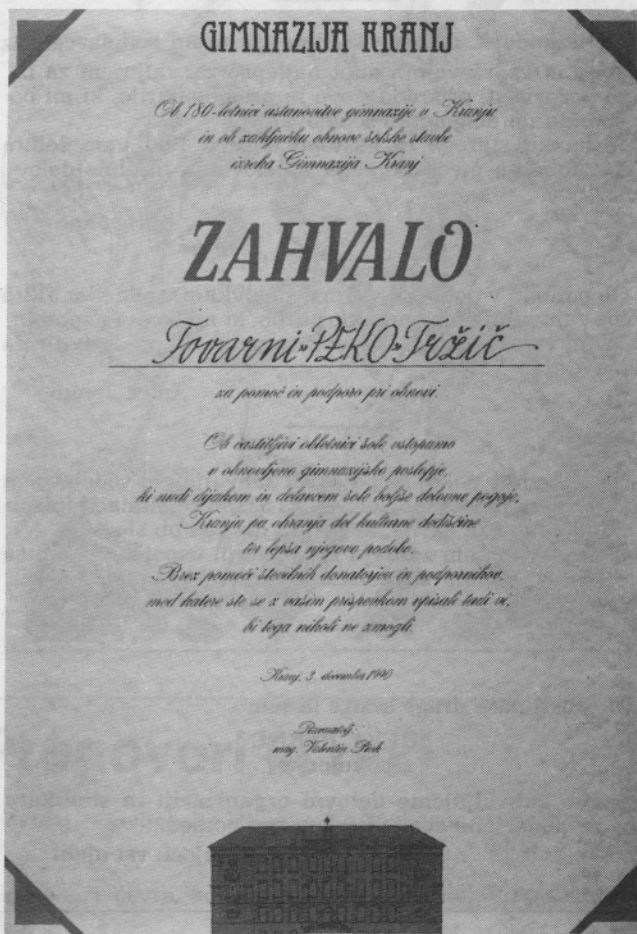
Vse bolj nam je vsem skupaj jasno, da bo samo sindikat tisti, kateri bo deloval za delavca. Vsem mora biti jasno, da bo v naprej sindikat tisti, ki bo posredoval v nesoglasju ali uveljavljal pravico, če bo prihajalo do kršitev.

Mislím, da bomo z enotnostjo nastopanja tudi na našem področju dosegli kakšen vsaj za začetek majhen uspeh, ne glede na težke čase in zakone, ki se nam pripravljajo. Kot pozdrav za začetek novega leta želim v novem letu veliko sreče, zdravja in zadovoljstva. **Skupna želja vseh nas je, da se gospodarstvu da pravo veljavo, da bo začelo spet napredovati in odpirati delovna mesta in ne obratno.**

Vsem delavcem podjetja PEKO želim v novem letu veliko zdravja, sreče, zadovoljstva in veliko delovnih uspehov v letu '91.

Anton Rozman
predsednik sindikata

USPEŠNO 1991 · SREČNO 1991

čevljar

Glasilo tovarne obutve PEKO Tržič p. o. — Ureja uredniški odbor: Ivanka Horžen, Lojze Hostnik, Boris Janc, Matevž Jenkole, Edo Košnjek, Brane Plajbec, Marko Ručigaj, Marija Slapar — Naslov uredništva: PEKO Tržič, telefon 50-260 int. 230. — Tisk: Tiskarna Peko — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 4200 izvodov v slovenskem in 2100 izvodov v srbohrvaškem jeziku — Glasilo dobijo člani delovne organizacije, upokojeanci in študenti brezplačno.